

بلوف یا شورش ریاض علیه اوپک؛ | چه کسی ضرر می‌کند؟

اگرچه عربستان بحث تضعیف اوپک را در عمل، چند ماهی است که آغاز کرده، اما اخیراً خبر از بررسی خروج این کشور از اوپک و به دنبال آن، انحلال این سازمان مطرح است. با این حال اکثر کارشناسان این اقدام عربستان را نه امری اقتصادی و معطوف به حفظ منافع، بلکه بلوفی سیاسی می‌دانند.

بحث خروج عربستان از اوپک و انحلال این سازمان چند روزی است که در رسانه‌ها مطرح شده است. اگرچه سازمانی که متولی مطالعه این طرح است، اعلام کرده که این کار در کوتاه مدت انجام نمی‌شود، اما از صحبت‌های مقامات عربستان این‌گونه برمی‌آید که به دنبال انحلال اوپک و ایجاد ساختاری دیگر هستند. به‌طور مثال، خالد الفالح، وزیر انرژی عربستان سعودی اظهار امیدواری کرده که گروه اوپک پلاس به‌صورت رسمی تشکیل شود. عربستان سعودی می‌خواهد یک ساختار حاکمیتی رسمی ایجاد کند که بر هماهنگی بازار نفت نظارت خواهد داشت.

وی تأکید کرده عربستان به دنبال توافق جدیدی است که پس از سال 2020 یا 2021 منقضی نشود.

با وجود این اظهارنظرها، اما اکثر کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه، ادعای عربستان در خصوص خروج از اوپک و انحلال این سازمان را بلوف سیاسی می‌دانند و هزینه‌های آن را برای بازار نفت، گران ارزیابی می‌کنند.

****روزهای اقدامات عجیب و غریب**

در همین مورد، سید مهدی حسینی، معاون اسبق بین‌الملل وزیر نفت و طراح الگوی جدید قراردادهای نفتی در گفت‌وگو با ایرنا پلاس، با

اشاره به اینکه این روزها، روزهای اقدامات عجیب و غریب از هر سوست، ادامه داد: اوپک تنها سازمان جهان سومی است که توانسته نقش خوب و تعیین‌کننده‌ای در بازار نفت داشته باشد. به‌ویژه در دورانی که با شوک‌های نفتی روبه‌رو بوده‌ایم، توانسته منافع سازمان و تولیدکنندگان را تأمین کرده و بازار را آرام کند.

مذاکره‌کننده ارشد ایران در لاهه با بیان اینکه تصمیمات حاکمیت فعلی عربستان نشان داده که احتمال خروج از اوپک وجود دارد، گفت: اما در اینکه با خروج عربستان از اوپک این سازمان آسیب ببیند، جای تردید است. درست است عربستان تولیدکننده بزرگ اوپک است اما معنای آن این نیست که اوپک با خروج این کشور از هم می‌پاشد و حتی ممکن است خروج کشوری مانند عربستان که دنباله‌رو سیاست‌های خاصی است، برای سایر اعضا بهتر باشد.

****بازیابی سطح تولید با جذب اعضای جدید**

معاون اسبق بین‌الملل وزیر نفت مشکل اصلی در این زمینه را همراهی سایر اعضای اوپک مانند امارات متحده عربی یا کویت با عربستان دانست و افزود: اگر این کشورها به همراه عربستان از اوپک خارج شوند، مجموع تولید اوپک که در حال حاضر 31 میلیون بشکه در روز است، به زیر 20 میلیون می‌رسد که با توجه به بازار 95 میلیون بشکه‌ای نفت دنیا، قدرت چانه‌زنی را به‌شدت کاهش می‌دهد.

وی تأکید کرد: اما اوپک می‌تواند با جذب اعضای جدید، دوباره سطح تولید خود را بازیابی کرده و به سطوح تولید فعلی بازگردد. در مجموع ممکن است این اتفاق در شرایط ویژه و خاص رخ دهد، اما بحث‌های فعلی، ممکن است برای ترساندن بازار و ایران باشد.

****دو متغیر اصلی تعیین قیمت در بازار نفت**

حسینی ادامه داد: خروج عربستان بر بازار نفت تاثیرگذار خواهد بود. در واقع، قیمت بیشتر از دو موضوع تأثیر می‌گیرد: اول بحث فیزیکی عرضه و تقاضا، به این معنا که با تغییر در میزان عرضه و تقاضا قیمت نوسان خواهد داشت. فاکتور دوم تصمیمات سیاسی است که خروج عربستان نیز جزو تصمیمات سیاسی خواهد بود و بر بازار تأثیر می‌گذارد، زیرا نشان‌دهنده وجود تنش در بازار است و تنش‌ها معمولاً باعث افزایش قیمت می‌شوند.

وی افزود: البته در شرایط فعلی پای آمریکا در میان است و این

کشور تمام تلاش خود را می‌کند تا قیمت بالا نرود و در این زمینه از ذخایر استراتژیک خود استفاده خواهد کرد.

****بازی ریاض با بازار نفت**

مرتضی بهروزی‌فر، کارشناس انرژی نیز در گفت‌وگو با ایرناپلاس، با اشاره به اینکه این مسئله را می‌توان یک بلوف سیاسی دانست، گفت: عربستان می‌خواهد این هشدار را به بازار نفت و اعضای اوپک بدهد که اگر مسائل متناسب با خواسته عربستان پیش نرود، این سازمان را ترک می‌کنم. عربستان به‌عنوان یکی از اعضای مؤسس و بزرگ‌ترین صادرکننده اوپک، عملاً نقش مؤثری دارد، اما فکر می‌کنم بیشتر بلوف سیاسی است و با توجه به شرایطی که عربستان دارد، شاید خیلی دور از ذهن نباشد که بخواهد با این موارد بازی کند.

وی نیز معتقد است که خروج عربستان لزوماً به معنای انحلال اوپک نیست، هر چند قدرت اوپک در بازار کم می‌شود.

****اوپک مکانیزم تنبیهی ندارد**

بهروزی‌فر با بیان اینکه در حال حاضر نیز اگر عربستان بخواهد کاری انجام داده و مانوری در بازار داشته باشد عملاً اوپک ترمزی برای این کشور نخواهد بود، تأکید کرد: زیرا تصمیمات اوپک بر مبنای اجماع گرفته شده و حتی اگر یک عضو کوچک مخالف باشد تصمیم نهایی نمی‌شود و حتی اگر تصمیم گرفته شده و همه اعضای اوپک بر آن تأکید کنند، اما اگر عضوی تصمیمات را اجرا نکرد مکانیزمی در اوپک برای تنبیه وجود ندارد، بنابراین عربستان زمانی که می‌خواهد کاری انجام دهد، چه عضو اوپک باشد و چه نباشد می‌تواند اهداف خود را دنبال کند.

این کارشناس انرژی ادامه داد: نمی‌توان گفت اوپک سازمان تأثیرگذاری است، اما نشان داده واقعی که بازار دچار بحران است، می‌تواند مداخله کرده و شرایط را کنترل کند. بنابراین دور از ذهن می‌دانم عربستان بخواهد ریسک خروج از اوپک را متحمل شود.

****عربستان نیازمند نفت گران است**

به گفته وی بیرون رفتن عربستان از اوپک به‌تنهایی بر بازار نفت تأثیرگذار نیست، بلکه تا حدی تصمیمات اوپک را کمرنگ می‌کند.

بهروزی‌فر افزود: عربستان به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان

نفت دنیا نیازمند قیمت‌های بالای نفت است، زیرا در بهترین حالت صادراتی ایران (2.5 میلیون بشکه در روز) سه برابر ایران صادرات داشته است. از همین رو، کاهش یک دلاری قیمت نفت بیش از 3 برابر برای عربستان ضرر خواهد داشت و هر افزایش قیمت نفت سه برابر منفعت به دنبال دارد و از آنجا که عربستان به دنبال منافع خود است، سعی می‌کند قیمت‌ها را متناسب با بازار حفظ کند.

****انزوای اقتصادی عربستان با خروج از اوپک**

حسن مرادی، کارشناس مسائل نفت نیز در گفت‌وگو با ایرنا پلاس، این حرکت عربستان را یک بلوف سیاسی می‌داند و عقیده دارد که عربستان با انزوای شدید سیاسی که امروز در دنیا گریبان‌ش را گرفته، با خروج از اوپک، به یک انزوای اقتصادی در دنیا دامن می‌زند و اگر هدف عربستان از خروج از اوپک خودسری در عرضه نفت است، مطمئن باشد که سودی نمی‌کند.

وی ادامه داد: زمانی که ترامپ بلوف می‌زد و به دنبال شانتاژ بود که کاهش نفت ایران در بازار جبران‌شدنی است، عربستان در خوش‌رقصی برای آمریکا اعلام کرد که توان جبران دارد، اما در عمل دیدیم که نتوانست و قیمت نفت سیر صعودی گرفت.

****بازار در کوتاه‌مدت متشنج می‌شود**

مرادی به اختلاف نفتی عربستان با کویت اشاره کرد و افزود: با وجود اینکه ما فکر می‌کنیم عربستان با کویت روابط حسنه دارد، اما روی یکی از حوزه‌های نفتی با این کشور اختلاف شدید وجود دارد و تولید در آن حوزه متوقف است. بنابراین باید به این نکته توجه کند که خارج از اوپک تنها خواهد ماند. اگرچه در کوتاه‌مدت ممکن است تنش و موج ایجاد کند، اما مطمئن باشد که در خارج از اوپک سودی نمی‌برد و اوپک روز به روز تقویت شده و با حضور اعضای جدید می‌تواند این خلأ را جبران کند.

وی تأکید کرد: این امر به انزوای بیشتر عربستان منجر می‌شود و اگر باعث افزایش قیمت نفت شود به ضرر آمریکا خواهد بود، زیرا آمریکا با وجود صحبت‌های اولیه برای تحریم ایران، برای کنترل قیمت‌ها در بازار، هشت کشور را از تحریم خرید نفت ایران معاف کرده است و نمی‌خواهد بازار نفت بیش از این با آتش‌بازی کرده و تنش ایجاد کند.

این کارشناس مسائل نفت گفت: خروج عربستان می‌تواند این تنش را

ایجاد کرده و به روابط عربستان با آمریکا لطمه زند و آمریکا
تاوان این حرکت عربستان را در افکار عمومی جهان پرداخت می‌کند.

گزارش از حوری قاسمی